

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Pomoc obětem trestných činů
Autor : Kristýna Hanušová
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.
Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 78 stran
Datum odevzdání práce: 30. 6. 2020

1. Charakteristika tématu: *Téma pomoci obětem trestných činů je trvale aktuální. V poslední době prožívá v českém odborném diskurzu značnou konjunkturu v souvislosti s přijetím příslušného zákona. Jako diplomní úkol je toto téma dosti náročné, protože kandidát musí dohledat a nastudovat poměrně různorodé prameny a využít poznatky daleko nad rámec trestního práva. Jde o téma, které lze doporučit jen posluchačům s velmi solidním přehledem o základech kriminálních věd (kromě viktimologické teorie lze uvést např. i psychologii výslechu nebo otázku znaleckého zkoumání psychického stavu, ba dokonce i otázky soudně lékařské). Mezi studenty magisterského studia nacházíme jen poměrně málo kandidátů, kteří jsou téma s to zpracovat kvalitně a mnohé práce lze označit za povrchní kompilace. To naštěstí není případ posuzované práce Kristýny Hanušové.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Práce má dostatečně přehlednou strukturu, a to i navzdory zmíněné různorodosti materie. První část práce je věnována definování oběti trestného činu, různým typologiím obětí a terminologickému vymezení poškozeného a oběti. V klasifikaci obětí se vychází v první řadě z pozitivní úpravy v zákoně o obětech. Rozlišuje se mezi přímou a nepřímou obětí a obětí zvláště zranitelnou. Definice obsažené v zákoně se autorka snaží podrobněji rozvést a ilustrovat na příkladech. Poukazuje na to, že trestným činem pro účely citovaného zákona rozumíme i čin jinak trestný, např. spáchaný v nepřítomnosti nebo za okolností vylučujících protiprávnost. Zejména se zabývá možností, že by oběť utrpěla újmu v důsledku jednání v krajní nouzi. Tyto a také další pasáže předložené práce svědčí o velmi dobré schopnosti diplomantky chápat souvislosti napříč systémem trestního práva. Exegetickou obratnost a představivost autorka prokazuje i tehdy, když se zabývá jednotlivými typy následků, které oběť může utrpět. Je přitom schopna reflektovat i dopady dílčích novel, které mohou relativizovat některé závěry vyslovené v literatuře, byť i před několika málo lety. Za velmi přínosný považují výklad autorky k problému tzv. nepřímé oběti, které usmrcený poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Za velmi aktuální považují poznámky autorky, které se týkají seniorů a osob s různým typem postižení jako zvláště zranitelných obětí.

Velmi pečlivě je zpracována část, v níž se autorka zabývá základními viktimologickými principy a zásadami zacházení s obětí. Tato látka je velmi obtížná na pochopení drobných nuancí – zejména pro odlišnost s postavením poškozeného v trestním řízení. Nelze přehlédnout, že jde o

materii obecnou, kde diplomant pracuje často s poměrně abstraktními formulacemi v předpisech, literatuře a dalších pramenech. Autorka však je s to i v této části výkladu udržet pozornost čtenáře. To se týká zejména výčtu jednotlivých práv oběti a jejich vymezení. Za známku dobré úrovně zvládnutí odborného stylu považují způsob, kterým autorka dokáže pracovat s přímými citacemi. Za kvalitně sepsanou považují zejména kapitolu věnovanou právu oběti na informace. Klade se důraz na poučovací povinnost OČTŘ a respektování individuálního psychického a zdravotního stavu oběti. Rozsáhlou pozornost autorka věnuje právu na ochranu před druhotnou újmou. Velmi detailně je probírána otázka peněžitě pomoci, kde si autorka klade řadu praktických i formálních otázek. Je patrné, že si je vědoma úskalí subjektivních lhůt i problému obrany před nečinností ministerstva. Z předložené práce se čtenář dozví řadu procesních podrobností, které mohou být užitečné ryze prakticky.

Přestože je práce převážně juristická, autorka se snaží využít i stávajících empirických studií a zodpovědět otázku po účinnosti české právní úpravy. Opírá se především o výzkum provedený v roce 2017 Institutem pro kriminologii a sociální prevenci a dále o výzkumnou zprávu společnosti SocioFactor. Respekt vzbuzuje schopnost autorky zacházet s takto zjištěnými poznatky, dobré pochopení sociologických metod a schopnost interpretace statistických dat. Jako jeden ze základních problémů autorka shledává nedostatečnou informovanost obětí i nízkou proškolenost pracovníků policie. V diplomové práci autorka čerpá také ze zahraničních materiálů zejména anglosaské provenience. Předkládá např. zajímavé poznatky o situaci v Kanadě, kterou posluchačka označuje za „kolébku pomoci obětem“.

Celkově jde o velmi solidní syntézu přemýšlivé a pracovitě autorky, která pro své téma vykazuje značný entusiasmus. Odborný styl autorky je poměrně vyzrálý; místy ovšem používá žurnalistická klišé (zejména v úvodu). Autorka si dobře poradila s rozsáhlým okruhem pramenů, mezi kterými nacházíme mj. celou škálu právních předpisů, včetně zahraničních. Autorka vede poznámkový aparát velmi korektně.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: Při obhajobě autorka může stručně porovnat situaci u nás a v Kanadě, pokud jde o ochranu práv obětí trestných činů.

Další otázky ke zvážení: V čem představuje rozhodování trestním příkazem problém z hlediska postavení oběti, resp. poškozeného? Může poškozený podat odvolání ve prospěch obžalovaného? Jak je to s odpovědností pachatele za škodu způsobenou osobě, která zachraňuje nebo pomáhá osobě napadené pachatelem? Např. osoba A hodí do vody osobu B a osoba C pro B skočí a sama se utopí? Co když např. matka zavinila z nedbalosti smrt svého dítěte? Jaké bude postavení rodičů otce dítěte z hlediska zákona o obětech a trestního řádu?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 14. září 2020

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

vedoucí diplomové práce